

Innst. S. nr. 205

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 17 (2007-2008)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for 2007

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for valgperioden 2005–2009 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer:</i>	<i>Personlige varamedlemmer:</i>
Finn Martin Vallersnes (H), leder	Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) erstattet av Ola T. Lånke (KrF) fra 18. oktober 2007
Thore A. Nistad (FrP), nestleder	Per Roar Bredvold (FrP)
Espen Johnsen (A)	Ingrid Heggø (A)
Torny Pedersen (A)	Heidi Sørensen (SV) erstattet av Øystein Djupedal (SV) fra 30. november 2007

IPU ble etablert i 1889. Organisasjonen er et samlingspunkt for parlamentarisk dialog for parlamentarikere fra 146 land. Den arbeider for å fremme fred og samarbeid, og støtte utviklingen av representativt demokrati i alle verdensdeler. Dette skjer gjennom erfaringsutveksling og informasjonsspredning mellom parlamentene, og ved debatter for å sikre parlamentarisk engasjement i viktige internasjonale spørsmål.

I tillegg til to faste møter i året arrangerer IPU og FN parlamentarikerkonferanser i tilknytning til viktige internasjonale møter på regjeringnivå, for eksempel i WTO-sammenheng og under møtene i FNs kvinnekommisjon. Lederen av Stortingets IPU-delegasjon deltok 20.–21. november 2007 under den årlige parlamentariske høringen i FN, New York i tilknytning til FNs generalforsamling. Det overordnede tema for årets møte var parlamentenes rolle i styrkingen av rettsstatsprinsipper i internasjonale relasjoner.

I IPU er det etablert tre faste komiteer for henholdsvis fred og internasjonal sikkerhet, bærekraftig utvikling, finansiering og handel, og for menneskerettigheter og demokrati. I tillegg ble det i 2007 etablert en fjerde komité for FN-spørsmål. Dette er imidlertid en ordning som skal utprøves før den eventuelt gjøres til en permanent struktur i IPU.

I oktober 2007 ble Ola T. Lånke (KrF) valgt inn som nytt varamedlem i stedet for Magnhild Meltveit Kleppa (Sp), og i november ble Øystein Djupedal (SV) valgt inn som nytt varamedlem i stedet for Heidi Sørensen (SV).

Hovedspørsmål

IPUs ønske om å knytte seg nærmere FN var et sentralt tema for organisasjonen også i 2007. Reformen ble iverksatt som skal gjøre IPU bedre i stand til å være et parlamentarisk forum som kan bidra til mer demokratisk legitimitet til FN. IPU ønsker å bidra til at nasjonale parlamenter og regionale parlamentarikerforsamlinger på en bedre måte kan støtte opp om FNs arbeid.

Som en del av IPU-reformen ble det besluttet opprettet en egen komité for FN-saker som skal møtes i Genève under høstsesjonen. FN-komiteen skal fokusere på hvordan forholdet mellom de to organisasjonene kan styrkes. En rådgivende ekspert-

gruppe skal tilrettelegge arbeidet i komiteen. Finn Martin Vallersnes ble valgt til 12 pluss (den vestlige geopolitiske gruppens) representant her. Gruppen hadde sitt første møte i Genève i juli og sitt andre møte i New York i november.

Vårsesjonen, 116. konferanse på Bali

Stortinget deltok med seks delegasjonsmedlemmer på denne konferansen, som fant sted i perioden 29. april–4. mai 2007. Under vårsesjonene foregår de viktigste debattene dels under generaldebatten i plenum, og dels i de tre faste komiteene. I tillegg kommer debatt av et hastetema knyttet til et særlig aktuelt internasjonalt spørsmål.

Temaet for generaldebatten var denne gang global oppvarming og klimaendring, ti år etter Kyotoavtalen. Det var stor grad av felles forståelse av problematikken, og landene viste nærmest unisont til FNs klimapanelers rapporter med betydelig uro. En rekke utviklingsland pekte på at kostnadene i første rekke måtte bæres av de rike landene som hadde hatt adgang til nødvendig energi for sin utvikling uten å måtte ta hensyn til klimakonsekvensene. Mange delegasjoner, inkludert den norske, pekte på at de fattigste land ville være mest sårbare og minst rustet til å takle konsekvensene av klimaendringen.

Det var stor uenighet og polarisering knyttet til årets hasteresolusjon som skulle omhandle bekjempelse av terrorisme. Resolusjonens fokus ble i stedet av en del land dreid mot situasjonen i Irak, noe som på prinsipielt grunnlag var problematisk for en rekke land og i strid med IPU's interne regelverk. Det var stor misnøye blant alle vestlige land med prosessen, og etter mange forgjeves forsøk på å få til en ordentlig forhandlingsprosess valgte en lang rekke land, inkludert Norge, å ikke delta i behandlingen av resolusjonen.

Forsamlingen vedtok i tillegg tre hovedresolusjoner, en om fredelig sameksistens mellom ulike religioner (1. komité) en om arbeidsmarkedet i en globalisert verden (2. komité) og en om demokratiske verdier og betydningen av frie valg (3. komité). Alle resolusjonene ble vedtatt ved konsensus i forsamlingen. Resolusjonen i første komité vektla universelle verdier, og oppfordret til økt forståelse, respekt og toleranse for andres religion og kultur. Det norske innlegget fokuserte på dialog som det viktigste hjelpemiddel for å oppnå fredelig sameksistens, og det ble påpekt at alle religioner bærer i seg potensial til å bidra positivt i så måte. I andre komité bidro delegasjonen med en rekke endringer til resolusjonen som fokuserte på arbeidstakeres rettigheter og betydningen av respekt for menneskerettigheter og godt styresett for å skape gode rammevilkår og muligheter for utvikling og økonomisk vekst. I 3. komité var rapporten som lå til grunn for debatten, sterkt preget av for-

muleringer som søkte å relativisere menneskerettighetenes betydning og universalitet. På dette grunnlag holdt den norske delegasjonen et innlegg som tok avstand fra disse formuleringene i rapporten og fokuserte på at menneskerettighetene er universelle standarder og ikke, som rapporten antydde, vestlige verdier.

Norge markerte seg for øvrig ved å være vert sammen med Indonesia for et møte om situasjonen i Burma. Møtet var meget vellykket med deltagelse av en rekke burmesiske politikere og aktivister samt stor deltagelse fra en rekke land, ikke minst fra ASEAN.

Komiteen for parlamentarikeres menneskerettigheter fremla som vanlig sin rapport i plenum. Rapporten går i detalj gjennom situasjonen for parlamentarikere i en rekke land, og forsamlingen vedtar resolusjoner om hvert enkelt tilfelle.

Høstsesjonen, 117. konferanse i Genève

Den interparlamentariske union (IPU) hadde sin 117. konferanse i Genève 8.–10. oktober 2007. Fra Stortinget deltok fire representanter. Høstsesjonen fulgte denne gang et nytt format i tråd med reformene besluttet på Bali. Hensikten med reformene er å gjøre høstmøtene mer effektive og bedre knyttet opp mot hovedsesjonen. Kun den nye FN-komiteen møtes nå om høsten, og man har paneldebatter i plenum knyttet opp mot den kommende vårsesjonens tema. I tillegg debatteres et hastetema.

Det første møtet i IPU's komité for FN-saker (FN-komiteen) ble avholdt. I forkant av møtet hadde det i juli vært møter i den rådgivende gruppen for komiteen. Finn Martin Vallersnes, gruppens rapportør, fremla resultatet av gruppens diskusjoner for komiteen, og som rapportør for komiteen også dennes konklusjoner for plenum. Det var enighet om at komiteen skulle supplere de allerede eksisterende komiteene i IPU og at man skulle unngå overlapping. Komiteen skulle følge nøye med på FNs reformarbeid. Av tema som komiteen besluttet å fokusere på, var bl.a. menneskerettigheter, fredsbyggingsoperasjoner i Burundi og Sierra Leone, oppfølging av pilotland for FN-reform på landnivå, oppfølging av implementeringen av de viktigste internasjonale forpliktelsene, herunder tusenårsmålene. Komiteen forventes å foreslå aktuelle FN-tema for debatt i IPU og skal bidra til å gjøre IPU's arbeid relevant for FN.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaks-

dal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Bjørlo Lysbakken, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, vil understreke Den interparlamentariske unions (IPU) betydning som et globalt forum for parlamentarisk dialog for å fremme fred og samarbeid og støtte utviklingen av representativt demokrati. Parlamentene har en viktig rolle i styrkingen av rettsstatsprinsipper på den internasjonale arena.

Komiteen legger vekt på og støtter reformarbeidet med å knytte IPU nærmere til FN og slik gjøre IPU bedre i stand til å være et parlamentarisk forum som kan bidra til mer demokratisk legitimitet til FN. Komiteen har merket seg at lederen for Stortingets IPU-delegasjon er valgt som medlem av en rådgivende ekspertgruppe som skal tilrettelegge for det

videre arbeidet med å styrke forholdet mellom de to organisasjonene.

Komiteen mener at IPU på sine sesjoner drøfter svært sentrale problemstillinger av felles interesse i en globalisert verden, og merker seg temaer som klimaendringer, sameksistens mellom ulike religioner, arbeidstakernes rettigheter og betydningen av universelle menneskerettigheter og godt styresett.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 17 (2007-2008) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for 2007 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 23. april 2008

Olav Akselsen

leder

Vidar Bjørnstad

ordfører

